

SKOLFS 2020:188

Utkom från trycket
den 27 oktober 2020

**Föreskrifter
om ändring i Skolverkets föreskrifter
(SKOLFS 2011:56) om kursplaner för vissa
ämnen i specialskolan;**

beslutade den 14 oktober 2020.

Med stöd av 3 § förordningen (SKOLFS 2010:250) om läroplan för specialskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall föreskriver Skolverket att bilagan till Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:56) om kursplaner för vissa ämnen i specialskolan ska ha följande lydelse.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juli 2021.

På Skolverkets vägnar

PETER FREDRIKSSON

Johan Börjesson

KURSPLANER

Engelska för döva och hörselskadade

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Engelska språket omger oss i vardagen och används inom så skilda områden som politik, utbildning och ekonomi. Kunskaper i engelska ökar därför individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv.

Syfte

Undervisningen i ämnet engelska ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i engelska språket och kunskaper om områden och sammanhang där engelska används. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin flerspråkighet samt tilltro till sin förmåga att använda språket i olika situationer och för skilda syften.

Genom undervisningen ska döva och hörselskadade elever ges möjligheter att i skrift, och utifrån sina individuella förutsättningar i tal, utveckla en allsidig kommunikativ förmåga. Denna förmåga innebär att förstå språket, att kunna formulera sig och samspela med andra på engelska, samt att kunna anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare. I den kommunikativa förmågan ingår även språklig säkerhet och att kunna använda olika strategier för att underlätta kommunikationen när språkkunskaperna inte räcker till.

I mötet med det engelska språket ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmågan att sätta innehållet i relation till egna erfarenheter, livsvillkor och intressen. Undervisningen ska även ge eleverna möjligheter att utveckla förståelse av olika livsvillkor samt kulturella och sociala förhållanden i områden och sammanhang där engelska används.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper i att söka, värdera, välja och tillägna sig innehållet i språket från olika källor. De ska också ges förutsättningar att kunna använda olika hjälpmedel för lärande, förståelse, skapande och kommunikation. Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för språk och kulturer och förmedla nyttan av språkkunskaper.

Undervisningen i ämnet engelska ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förståelse av engelska i skrift och utifrån sina individuella förutsättningar i tal,
- förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i skrift och utifrån sina individuella förutsättningar i tal,

---

¹ Senaste lydelse SKOLFS 2018:28.

- förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang, och
- förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden där engelska används.

Centralt innehåll

I årskurs 1–4

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer och platser.
- Vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där engelska används.

Läsa och/eller lyssna – reception

- Tydlig engelska som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier, även i kombination med illustrationer.
- Enkla dialoger och samtal.
- Filmer och dramatiserade berättelser för barn.
- Sånger eller sångtexter, dikter och sagor.
- Ord och fraser i närmiljön, till exempel på skyltar, i reklam och andra enkla texter.

Tala och/eller skriva och samtala – produktion och interaktion

- Enkla presentationer, meddelanden, beskrivningar och dialoger.
- Enkla samtal.
- Sånger och dramatiseringar.

I årskurs 5–7

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer, platser, aktiviteter och händelser.
- Åsikter, känslor och erfarenheter.
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där engelska används, även i jämförelse med egna erfarenheter och kunskaper. Engelskans utbredning i världen.

Läsa och/eller lyssna – reception

- Tydlig engelska som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier.
- Dialoger, samtal och intervjuer.
- Berättelser och annan fiktion för barn och unga.
- Sånger eller sångtexter, dikter och sagor.

- Meddelanden och information, till exempel reklam, tidtabeller och noter.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang samt för att anpassa läsning till framställningens form och innehåll.
- Sökning av enkel information i ett avgränsat urval av källor av olika slag för användning i egen produktion och interaktion.
- Språkliga företeelser, däribland ord, fasta språkliga uttryck, grammatiska strukturer och stavning i det språk eleverna möter.
- Hur olika formuleringar används för att inleda och avsluta olika typer av framställningar och samtal.

Tala och/eller skriva och samtala – produktion och interaktion

- Samtal och skrivande för kontakt och kommunikation.
- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar i sammanhängande engelska.
- Strategier, däribland omformuleringar, frågor och stödjande fraser, för att bidra till och underlätta samtal och skriftlig interaktion, även digital.
- Språkliga företeelser, däribland ord, artighetsfraser, tilltalsord och andra fasta språkliga uttryck samt grammatiska strukturer och stavning i elevernas egen produktion och interaktion.
- Bearbetning av egna framställningar för att förtydliga och anpassa kommunikationen efter syfte och mottagare.

I årskurs 8–10

Kommunikationens innehåll

- Aktuella och för eleven bekanta ämnesområden.
- Vardagliga situationer, intressen, aktiviteter och händelseförlopp.
- Åsikter, känslor, erfarenheter och framtidsplaner samt relationer och etiska frågor.
- Levnadsvillkor, traditioner, sociala relationer och kulturella företeelser i olika sammanhang och områden där engelska används, även i jämförelse med egna erfarenheter och kunskaper.

Läsa och/eller lyssna – reception

- Engelska från olika medier.
- Engelska som är instruerande, informerande, beskrivande, berättande, diskuterande, argumenterade och kontaktskapande – varje slag för sig eller i olika kombinationer. Till exempel samtal, intervjuer, nyheter, reportage och tidningsartiklar.
- Skönlitteratur och annan fiktion, även i filmatiserad form.
- Sånger eller sångtexter och dikter.
- Strategier för att uppfatta detaljer och förstå sammanhang samt för att anpassa läsning eller lyssnande till framställningens form, innehåll och syfte.
- Sökning och värdering av innehåll i källor av olika slag, utifrån olika syften.

- Språkliga företeelser, däribland grammatiska strukturer och satsbyggnad, ord med olika stilvärden och fasta språkliga uttryck i det språk eleverna möter.
- Hur sammanbindande ord och andra uttryck används för att skapa struktur och språkligt sammanhängande helheter.

Tala och/eller skriva och samtala – produktion och interaktion

- Samtal, diskussion eller skrivande där eleverna berättar, beskriver, instruerar och motiverar sina åsikter.
- Strategier för att bidra till och underlätta samtal och skriftlig interaktion, även digital, till exempel genom att ge bekräftelse, ställa följdfrågor, formulera om, förklara, bidra med nya infallsvinklar och avsluta på ett artigt sätt.
- Språkliga företeelser, däribland ord och fasta språkliga uttryck, grammatiska strukturer och satsbyggnad samt stavning i elevernas egen produktion och interaktion.
- Bearbetning av egna framställningar för att förtydliga, variera, precisera och anpassa kommunikationen efter syfte, mottagare och sammanhang.

Moderna språk för döva och hörselskadade

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Kunskaper i flera språk ökar också individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv.

Syfte

Undervisningen i ämnet moderna språk ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i målspråket och kunskaper om områden och sammanhang där språket används. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin flerspråkighet samt tilltro till sin förmåga att använda språket i olika situationer och för skilda syften.

Genom undervisningen ska döva och hörselskadade elever ges möjlighet att i skrift, och utifrån sina individuella förutsättningar i tal, utveckla en allsidig kommunikativ förmåga. Denna förmåga innebär att förstå språket, att kunna formulera sig och samspela med andra på språket, samt att kunna anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare. I den kommunikativa förmågan ingår även språklig säkerhet och att kunna använda olika strategier för att underlätta kommunikationen när språkkunskaperna inte räcker till.

I mötet med språket ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmågan att sätta innehållet i relation till egna erfarenheter, livsvillkor och intressen. Undervisningen i moderna språk ska även ge eleverna möjlighet att utveckla förståelse av olika livsvillkor samt kulturella och sociala förhållanden i områden och sammanhang där språket används.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper i att söka, värdera, välja och tillägna sig innehållet i språket från olika källor. De ska också ges förutsättningar att kunna använda olika hjälpmedel för lärande, förståelse, skapande och kommunikation. Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för språk och kulturer och förmedla nyttan av språkkunskaper.

Undervisningen i ämnet moderna språk ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förståelse av målspråket i skrift och utifrån sina individuella förutsättningar i tal,
- förmåga att formulera sig och kommunicera på målspråket i skrift och utifrån sina individuella förutsättningar i tal,
- förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang, och
- förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Centralt innehåll

I årskurs 5–10, inom ramen för elevens val

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer och platser.
- Åsikter och känslor.
- Vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där språket används.

Läsa och/eller lyssna – reception

- Tydligt språk som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier, även i kombination med illustrationer.
- Dialoger och samtal.
- Berättelser och annan fiktion, även i dramatiserad form, samt sånger eller sångtexter.
- Meddelanden och information, till exempel på skyltar och i reklam.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och dra slutsatser om innehållet, till exempel med hjälp av förförståelse och bilder.
- Olika sätt att orientera sig i anvisade källor av olika slag för att hitta enkel information att använda i egen produktion och interaktion.
- Språkliga företeelser, däribland grammatiska strukturer och stavning, i det språk eleverna möter.
- Hur ord, fasta språkliga uttryck och vardagsfraser används i olika situationer.

Tala och/eller skriva och samtala – produktion och interaktion

- Samtal och skrivande för kontakt och kommunikation.
- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar.
- Strategier för att underlätta samtal, däribland omformuleringar, gester och frågor.

- Språkliga företeelser, däribland ord, artighetsfraser och andra fasta språkliga uttryck samt grammatiska strukturer och stavning i elevernas egen produktion och interaktion.
- Bearbetning av egna framställningar för att förtydliga kommunikationen.

I årskurs 5–7, inom ramen för språkval

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer och platser.
- Vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där språket används.

Läsa och/eller lyssna – reception

- Tydligt språk som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier, även i kombination med illustrationer.
- Enkla dialoger och samtal.
- Sånger eller sångtexter.
- Enkla meddelanden och enkel information.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord, till exempel genom att gissa och dra slutsatser med hjälp av sammanhanget.
- Sökning av mycket enkel, tydlig information i anvisade källor av olika slag, till exempel för att hitta klockslag, platser och namn.
- Språkliga företeelser i det språk eleverna möter, till exempel ord, fraser och uttal.
- Hur ord och vardagsfraser används i olika situationer.

Tala och/eller skriva och samtala – produktion och interaktion

- Enkla presentationer, meddelanden, beskrivningar och dialoger.
- Strategier för att underlätta interaktionen, till exempel gester och frågor.
- Språkliga företeelser för att förtydliga kommunikationen, till exempel ord, stavning och uttal.

I årskurs 8–10, inom ramen för språkval

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer, platser, aktiviteter och händelser.
- Åsikter, känslor och erfarenheter.
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där språket används, även i jämförelse med egna erfarenheter och kunskaper. Målspråkets utbredning i världen.

- Tydligt språk som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier.
- Dialoger, samtal och intervjuer.
- Berättelser och annan fiktion, även i dramatiserad form.
- Sånger eller sångtexter och dikter.
- Meddelanden och information, till exempel reklam, tidtabeller och noter.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang samt för att anpassa läsningen till framställningens form och innehåll.
- Sökning av enkel information i ett avgränsat urval av källor av olika slag för användning i egen produktion och interaktion.
- Språkliga företeelser, däribland ord och fasta språkliga uttryck, grammatiska strukturer och stavning, i det språk eleverna möter.
- Hur olika formuleringar används för att inleda och avsluta olika typer av framställningar och samtal.

Tala och/eller skriva och samtala – produktion och interaktion

- Samtal och skrivande för kontakt och kommunikation.
- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar i sammanhängande språk.
- Strategier, däribland omformuleringar, frågor och stödjande fraser, för att bidra till och underlätta samtal och interaktion, även digital.
- Språkliga företeelser, däribland ord, artighetsfraser, tilltalsord och andra fasta språkliga uttryck samt grammatiska strukturer och stavning i elevernas egen produktion och interaktion.
- Bearbetning av egna framställningar för att förtydliga och anpassa kommunikationen efter syfte och mottagare.

Rörelse och drama

Drama, musik och dans finns i alla kulturer och berör människor, såväl kroppsligt som tanke- och känslomässigt. Dessa estetiska uttrycksformer används i en mängd sammanhang, har olika funktion och betyder olika saker för var och en av oss. De är också en viktig del i människors sociala gemenskap och har betydelse för individens identitetsutveckling. Att kunna uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer ökar möjligheterna att delta i både skolans och samhällets kulturliv.

Syfte

Undervisningen i ämnet rörelse och drama ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om och får erfarenheter av estetiska uttryck i olika genrer och sammanhang. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla en medvetenhet om och tilltro till den egna kroppens estetiska uttrycksmöjligheter.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att använda rörelse, drama, dans och musik samt teckenspråk och digitala verktyg för kommunikation, samspel och eget skapande. Den ska också ge eleverna förutsättningar att omsätta egna idéer i estetiska uttryck och stimulera dem att utveckla kreativitet och improvisationsförmåga.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjligheter att utveckla kunskaper om de olika estetiska uttryckens ursprung och utveckling. De ska också ges möjligheter att utveckla ett reflekterande förhållningssätt till olika estetiska uttryck. Elevernas erfarenheter och tankar om estetiska uttryck ska även utmanas och fördjupas i mötet med andras erfarenheter och tankar.

Undervisningen i ämnet rörelse och drama ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmåga att utöva rörelse och drama i olika genrer och sammanhang,
- förmåga att uttrycka, kommunicera och gestalta idéer genom rörelse och drama, och
- förmåga att uppleva och reflektera över innehållet i och betydelsen av olika estetiska uttryck från skilda sociala, kulturella och historiska sammanhang.

Centralt innehåll

I årskurs 1–4

Utöva och skapa

- Rörelse, drama, lekar och danser i olika former.
- Gestaltning, till exempel av känslor, personer och djur.
- Imitation och improvisation med rörelser och mimik.
- Dramatisering av sagor, berättelser och sångtexter.
- Teckenspråkspoesi och betydelsen av handform och ansiktsuttryck.

Verktyg för utövande och skapande

- Kroppen och hur den kan användas för estetiska uttryck, till exempel genom variation av tempo och dynamik.
- Byggstenar för att utöva och skapa: puls, rytm, tempo och dynamik.
- Hur rytm kan uttryckas genom kroppen och språket.
- Digitala verktyg för estetiska uttryck, skapande och kommunikation.

Uppleva och reflektera

- Scenkonst och estetiska uttryck, däribland teater och dans.
- Estetiska uttryck som förekommer i traditioner och högtider, däribland en inblick i svensk och nordisk sång- och danslekstradition.
- Associationer i form av tankar, känslor och inre bilder som uppkommer i samband med upplevelser av estetiska uttryck.
- Enkel tolkning och bearbetning av rörelsegestaltning, dramatiseringar och teckenspråkspoesi.

Utöva och skapa

- Rörelse, drama och dans med varierat uttryck i olika genrer.
- Gestaltning och rollspel där både aktörer och åskådare medverkar.
- Imitation och improvisation med rörelser och mimik.
- Dramatisering av berättelser, sångtexter och korta dialoger av olika författare.
- Teckenspråkspoesi och betydelsen av rörelse, rytm och språknyanser.

Verktyg för utövande och skapande

- Kroppen och hur den kan användas för estetiska uttryck, till exempel för att förmedla ett budskap.
- Byggstenar för att utöva och skapa: puls, rytm, tempo, dynamik, nyanser och form.
- Hur rytm kan uttryckas genom kroppen och språket.
- Digitala verktyg för estetiska uttryck, skapande och kommunikation.

Uppleva och reflektera

- Scenkonst och andra estetiska uttryck från olika kulturer. Karaktäristiska drag för olika genrer, till exempel teater på teckenspråk, akrobatik och populärmusik.
- Estetiska uttryck i samband med elevens vardagliga och högtidliga sammanhang, däribland nationalsången och några av de vanligaste psalmerna.
- Estetiska uttrycks påverkan på och betydelse för människan.
- Hur egna och andras dramatiseringar och rörelsegestaltningar samt teckenspråkspoesi kan tolkas och bearbetas till innehåll och form.

I årskurs 8–10

Utöva och skapa

- Rörelse, drama och dans med varierat uttryck i olika genrer från olika tidsperioder.
- Gestaltning och rollspel där både aktörer och åskådare medverkar, till exempel problem- eller konfliktsituationer.
- Imitation och improvisation med rörelser och mimik.
- Dramatisering av några välkända texter och pjäser av olika författare från skilda tidsperioder.
- Teckenspråkspoesi och betydelsen av innehåll, struktur och språklig form.

Verktyg för utövande och skapande

- Kroppen och hur den kan användas för estetiskt uttryck i olika genrer, till exempel commedia dell'arte och pantomim.
- Byggstenar för att utöva och skapa: puls, rytm, tempo, dynamik, nyanser, intensitet och form.
- Hur rytm kan uttryckas genom kroppen och språket.

- Digitala verktyg för estetiska uttryck, skapande och kommunikation.

Uppleva och reflektera

- Scenkonst och andra estetiska uttryck i olika genrer från olika kulturer och tidsperioder.
- Hur budskap uttrycks och kommuniceras i olika genrer, till exempel i teater på teckenspråk, balett och cirkus.
- Estetiska uttrycks funktion för att uttrycka identitet, normer och grupptillhörighet i olika kulturer och sociala sammanhang.
- Hur egna och andras dramatiseringar och rörelsegestaltningar samt teckenspråkspoesi kan tolkas och bearbetas till innehåll, form och karaktär.

Svenska för döva och hörselskadade

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts. Att behärska både svenska och svenskt teckenspråk är värdefullt för att som döv eller hörselskadad kunna vara delaktig i samhälls- och arbetslivet.

Syfte

Undervisningen i ämnet svenska ska syfta till att eleverna, i skrift och utifrån sina individuella förutsättningar i tal, utvecklar sin flerspråkighet och tillägnar sig kunskaper i och om det svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska språk och sitt svenska teckenspråk parallellt, så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan använda båda språken för att uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla språken för att tänka, kommunicera och lära.

Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags texter och genom skilda medier. Undervisningen ska även syfta till att eleverna utvecklar förmågan att skapa och bearbeta texter, enskilt och tillsammans med andra. Eleverna ska ges möjlighet att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter. Eleverna ska även stimuleras till att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

I undervisningen ska eleverna möta samt få utveckla kunskaper om skönlitteratur från olika tider och skilda delar av världen. Eleverna ska ges möjlighet att läsa, analysera och resonera om skönlitterära verk i olika genrer. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om olika former av sakprosa. I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om det svenska språket, dess normer, uppbyggnad, historia och utveckling samt om hur språkbruk varierar beroende på sociala sammanhang och medier. Eleverna ska också ges möjligheter att utveckla kunskaper för att kunna göra jämförelser mellan svenskan och det svenska teckenspråket och urskilja likheter och olikheter mellan språken. På så sätt ska undervisningen bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för en själv och för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket i olika sammanhang och medier.

Undervisningen ska även bidra till att eleverna får möta och bekanta sig med såväl de nordiska grannspråken som de nationella minoritetsspråken.

Undervisningen i ämnet svenska för döva och hörselskadade ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmåga att formulera sig och kommunicera i skrift och utifrån sina individuella förutsättningar i tal samt att urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer,
- förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,
- förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften,
- förmåga att söka information från olika källor och värdera dessa, och
- kunskaper om språk och språkbruk i Sverige och Norden.

Centralt innehåll

I årskurs 1–4

Läsa, skriva och samtala

- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att avkoda, förstå och tolka ord, begrepp, fraser och texter.
- Att återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap i texterna och jämföra med egna erfarenheter.
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva ord, meningar och olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspekar, såväl med som utan digitala verktyg.
- Grundläggande textbearbetning.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg. Skrivna bokstävers form i jämförelse med handalfabetet.
- Alfabetet och alfabetisk ordning.

- Språkliga strukturer och normer. Grundläggande skrivregler, med gemener och versaler, de vanligaste skiljetecknen samt stavning av vanligt förekommande ord i elevnära texter.
- Strukturerade samtal. Att berätta om vardagliga händelser samt att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Att ta aktiv del, ställa frågor och ge kommentarer.
- Att aktivt ta del av ett samtalsinnehåll och återberätta viktiga delar av innehållet.
- Att ge och ta emot instruktioner.
- Presentationer och berättande. Föremål, bilder, digitala medier och verktyg samt andra hjälpmedel som kan stödja presentationer.

Texter

- Skönlitteratur för barn från olika tider och skilda delar av världen. Bilderböcker, kapitelböcker, sångtexter, lyrik, dramatik, sagor och myter. Texter som belyser människors upplevelser och erfarenheter.
- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning samt personbeskrivningar.
- Några skönlitterära betydelsefulla barnboksförfattare och illustratörer.
- Sakprosatexter för barn. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras.
- Texter som kombinerar ord och bild samt texter i digitala miljöer för barn.

Tvåspråkighet

- Likheter och olikheter mellan skrivet språk, talat språk och svenskt teckenspråk.
- Likheter och olikheter i hur texter byggs upp på svenska och på svenskt teckenspråk. Hur ord, fraser, satser och stycken ser ut.
- Olika sätt att hantera kommunikativa situationer i skolan, familjen och närsamhället.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller.
- Ord, fraser och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Hur ord och fraser uppfattas av omgivningen beroende på kroppsspråk, sammanhang och ords nyanser. Språkbruk samt möjligheter och risker vid egen kommunikation i digitala medier.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbplatser för barn samt i söktjänster på internet.
- Hur texters avsändare påverkar innehållet.

Läsa, skriva och samtala

- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp, fraser och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt.
- Sammanfattning av texter.
- Resonemang om texter med koppling till sammanhang inom och utanför texten samt till den egna läsoplevelsen.
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- Bearbetning av egna och gemensamma texter till innehåll och form. Att ge och ta emot respons på texter.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg.
- Språkliga strukturer och normer. Meningsbyggnad, med huvudsatser, bisatser och skiljetecken samt textbindning med hjälp av sambandsord. Stavning, ords böjningsformer och ordklasser.
- Ordböcker och digitala verktyg för stavning och ordförståelse.
- Olika former av samtal. Att aktivt ta del, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer och i samband med demokratiska beslutsprocesser.
- Presentationer och berättande för olika mottagare. Disposition med inledning, innehåll och avslutning. Stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt andra hjälpmedel för att planera och genomföra en presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation.

Texter

- Skönlitteratur för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Lyrik, dramatik, sagor och myter. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- Berättande texters budskap, språkliga drag och uppbyggnad. Tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- Några skönlitterära betydelsefulla barn- och ungdomsboksförfattare och deras verk.
- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.
- Texter som kombinerar ord och bild samt texter i digitala miljöer. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

Tvåspråkighet

- Likheter och olikheter mellan texter på svenska och på svenskt teckenspråk. Texter som illustrerar skillnaderna mellan språken.
- Likheter och olikheter i språkliga och grammatiska strukturer mellan svenskan och det svenska teckenspråket.

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller och stödord.
- Ord, fraser och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Formellt och informellt språk. Skillnader i språkanvändning beroende på mottagare, syfte och sammanhang. Ansvarsfullt agerande vid kommunikation i digitala och andra medier.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i några olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och i söktjänster på internet.
- Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

I årskurs 8–10

Läsa, skriva och samtala

- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang. Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten.
- Sammanfattning av texter.
- Analys av texter med koppling till upphovsperson, tid och andra texter samt utifrån egna erfarenheter, olika livsfrågor och omvärldsfrågor.
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar.
- Disposition och redigering av texter med hjälp av digitala verktyg. Bearbetning av egna och gemensamma texter till innehåll och form. Att ge och ta emot respons på texter.
- Språkliga strukturer och normer. Stavning, meningsbyggnad, styckeindelning och olika typer av textbindning. Ordklasser och satsdelar.
- Språkliga handböcker och digitala verktyg för ordförståelse, språkriktighet och variation.
- Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument.
- Att leda ett samtal och sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.
- Presentationer och berättande för olika mottagare. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte, mottagare och sammanhang. Manus samt analoga och digitala verktyg för att planera och genomföra presentationer.

Texter

- Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Epik, lyrik och dramatik. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i berättande och poetiska texter. Bildspråk, gestaltningar, parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- Några skönlitterära genrer och hur de stilistiskt och innehållsligt skiljer sig ifrån varandra.
- Några skönlitterärt betydelsefulla författare och deras verk samt de historiska och kulturella sammanhang som verken har tillkommit i.
- Sakprosatexter för ungdomar och vuxna. Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter. Texternas syfte, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag. Kombinationer av olika texttyper.
- Texter i digitala miljöer samt andra texter som kombinerar ord och bild. Språkliga och dramaturgiska komponenter samt hur uttrycken kan samspela med varandra, till exempel i filmiskt berättande, teaterföreställningar och webbtexter.

Tvåspråkighet

- Likheter och olikheter i texter på svenska och på svenskt teckenspråk, samt översättningar mellan svenska och svenskt teckenspråk.
- Strategier för att växla mellan svenska och svenskt teckenspråk.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar.
- Ord, fraser och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Skillnader i språkanvändning beroende på syfte, mottagare och sammanhang. Språkets betydelse för att utöva inflytande.
- Språkbruk, yttrandefrihet och integritet i digitala och andra medier och i olika sammanhang.
- Språkbruk i Sverige och Norden. Några svenska dialekter och sociolekter. Framträdande skillnader och likheter mellan de nordiska språken. De nationella minoritetsspråken i Sverige och deras ställning i samhället.
- Språkbruk och språkförändring genom tiderna, till exempel vilka språk som påverkat svenskan historiskt och i nutid.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man refererar, citerar och gör källhänvisningar, även referenser till digitala medier.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livs-åskådningar, generationer och språk möts. Att behärska både svenskt teckenspråk och svenska är värdefullt för att som döv eller hörselskadad kunna vara delaktig i samhälls- och arbetslivet.

Syfte

Undervisningen i ämnet teckenspråk ska syfta till att eleverna utvecklar sin flerspråkighet och tillägnar sig kunskaper i och om svenskt teckenspråk. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska teckenspråk och sitt svenska språk parallellt, så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan använda båda språken för att uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla språken för att tänka, kommunicera och lära.

Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att teckna och avläsa. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags samtal, texter på svenskt teckenspråk och genom skilda medier. Undervisningen ska även syfta till att eleverna utvecklar förmågan att skapa och bearbeta texter på svenskt teckenspråk enskilt och tillsammans med andra. Eleverna ska ges möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga teckenspråkiga texter. Eleverna ska även stimuleras till att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika teckenspråkiga källor.

I undervisningen ska eleverna möta samt få utveckla kunskaper om texter på svenskt teckenspråk från olika genrer och skilda sammanhang. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om olika former av teckenspråkig sakprosa. I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande på teckenspråk ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sina kunskaper om svenskt teckenspråk, dess normer, uppbyggnad, historia och utveckling, samt om hur språkbruk varierar beroende på sociala sammanhang och medier. Eleverna ska också ges möjligheter att utveckla kunskaper för att kunna göra jämförelser mellan det svenska teckenspråket och svenskan och urskilja likheter och olikheter mellan språken. På så sätt ska undervisningen bidra till att stärka elevernas medvetenhet om, och tilltro till, den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för en själv och andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket i olika sammanhang och medier.

Undervisningen i ämnet teckenspråk ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmåga att uttrycka sig och kommunicera på svenskt teckenspråk i samtal och texter, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer,
- förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,
- förmåga att tillgodogöra sig och analysera olika typer av texter på svenskt teckenspråk,
- förmåga att använda olika medier för att söka information på teckenspråk, och
- kunskaper om dövas och hörselskadades livsvillkor ur ett historiskt och kulturellt perspektiv.

Centralt innehåll

I årskurs 1–4

Teckna, avläsa och samtala

- Samtal, även via digitala medier, med fokus på ett innehåll. Olika former för att ge och ta ordet, ge och ta emot återkoppling på vad som har sagts, samt för att påkalla och behålla uppmärksamhet.
- Att berätta om vardagliga händelser samt att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Att ge och ta emot instruktioner.
- Framställningar för olika mottagare. Berättande om och beskrivande av händelser, egna erfarenheter och upplevelser.
- Enkla former för textbearbetning.
- Teckenspråkets struktur i enkla satser. Olika typer av satser och andra icke-manuella grammatiska markörer.

Språkbruk

- Strategier för att hantera kommunikativa situationer i skolan, familjen och närsamhället, till exempel hur man kan be om hjälp och hur situationen kan anpassas för att alla ska kunna delta.
- Tecken, fraser och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Teckenspråkstolkning och hur man går till väga vid tolkade samtal och föredrag, till exempel hur tolk används, tolkens uppgift och tystnadsplikt.

Teckenspråkiga texter

- Berättande texter för barn från olika tider och skilda delar av världen. Texternas innehåll och form.
- Beskrivande och förklarande texter, till exempel faktatexter och andra texter. Texternas innehåll och form.

Tvåspråkighet

- Likheter och olikheter i hur texter byggs upp på svenskt teckenspråk och på svenska. Hur ord, tecken, fraser, satser och stycken ser ut.

- Olika sätt att söka teckenspråkig information, till exempel genom intervjuer och på webbplatser för barn.
- Hur teckenspråkiga texters avsändare påverkar innehållet.

Kultur och språk

- Samtalsmönster i teckenspråkig kommunikation. Hur de visuella villkoren påverkar kommunikationen.
- Teckenspråk i teater, bildkonst och poesi.
- Skolgång för döva och hörselskadade i Sverige genom tiderna, samt skolans betydelse för teckenspråket.

I årskurs 5–7

Teckna, avläsa och samtala

- Samtal och diskussioner, även via digitala medier, med fokus på turtagning och fördelning av ordet.
- Att aktivt ta del, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer och i samband med demokratiska beslutsprocesser.
- Berättande och beskrivande för olika syften och i olika sammanhang.
- Resonemang om teckenspråkiga texter med koppling till sammanhang inom och utanför texten samt till den egna upplevelsen. Texters budskap.
- Framställningar av olika slag och för olika mottagare, även med hjälp av bilder samt digitala medier och verktyg. Inledning, innehåll och avslutning.
- Bearbetning av egna teckenspråkiga texter till innehåll och form. Att ge och ta emot respons på texter.
- Sammanfattning av teckenspråkiga texter och samtal.
- Teckenspråkets uppbyggnad. Teckenbildning, fras- och satskonstruktioner. Språkliga strukturer och normer.
- Teckens form och betydelse och hur tecken kan anpassas efter mottagare, situation och genre.

Språkbruk

- Strategier för att hantera kommunikativa situationer i skolan, familjen och samhället, till exempel hur man ber om hjälp och hur situationen kan anpassas för att alla ska kunna delta.
- Språkliga strategier för att minnas, lära och strukturera ett material, till exempel tankekartor, stödord och digitala verktyg.
- Tecken, fraser och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Synonymer och bildspråk. Teckens och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Skillnader i språkanvändning beroende på vem man kommunicerar med, till exempel skillnaden mellan att samtala med en kamrat och att kontakta en organisation.
- Ansvarsfullt agerande vid kommunikation i digitala och andra medier.

- Teckenspråkstolkning i formella och informella samtal och vid föredrag.

Teckenspråkiga texter

- Skönlitteratur, faktatexter och andra texter som är författade på eller översatta till teckenspråk.
- Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- Texter i till exempel digitala forum som är författade av eller handlar om teckenspråkiga personer. Texternas innehåll och form.

Tvåspråkighet

- Likheter och olikheter mellan texter på svenskt teckenspråk och på svenska. Texter som illustrerar skillnaderna mellan språken.
- Likheter och olikheter i språkliga och grammatiska strukturer mellan svenskt teckenspråk och svenska.

Informationssökning och källkritik

- Att söka teckenspråkig information genom intervjuer och på webbplatser för barn.
- Att värdera teckenspråkig information och göra sammanställningar med egna formuleringar och ämnesspecifika tecken och begrepp.

Kultur och språk

- Teckenspråkets betydelse för att känna tillhörighet och få tillgång till information.
- Teckenspråkets uttrycksformer inom poesi, scen- och bildkonst i Europa.
- Teckenspråkets ursprung och förändring över tid. Oralismen, teckenspråkets erkännande, den tekniska utvecklingen och teckenspråkets ställning i dagens samhälle.
- Skolgång för döva och hörselskadade och dess betydelse.

I årskurs 8–10

Teckna, avläsa och samtala

- Olika former av samtal och diskussioner, även via digitala medier, med fokus på språkriktighet och med språklig anpassning efter mottagare, situation och genre.
- Att delta aktivt i samtal, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, ställa frågor och föra resonemang samt formulera och bemöta argument.
- Berättande, poetiska, beskrivande, instruerande, argumenterande och informerande teckenspråkiga texter för olika syften, mottagare och sammanhang.
- Att urskilja teckenspråkiga texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang. Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i olika texter.

- Framställningar med anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte, mottagare och sammanhang. Olika hjälpmedel, till exempel digitala verktyg, för att planera och genomföra en framställning.
- Bearbetning av egna och andras teckenspråkiga texter till innehåll och form. Att ge och ta emot respons på texter.
- Att sammanfatta innehållet i teckenspråkiga texter och samtal så att det viktigaste framgår.
- Språkliga strukturer och normer. Att uttrycka tidsaspekter och orsakssammanhang.
- Filmning, redigering och publicering av teckenspråkiga texter.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas, lära och strukturera ett material, till exempel tankekartor och digitala verktyg.
- Tecken, fraser och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Teckens, frasers och begrepps nyanser och värdeladdning. Den manuella och den icke-manuella delen i teckenspråket.
- Skillnader i språkanvändning beroende på i vilket sammanhang och med vem man kommunicerar, till exempel skillnader mellan vardagsspråk, språket i digitala medier samt offentligt språk.
- Språkets betydelse för att utöva inflytande.
- Språkbruk, yttrandefrihet och integritet i digitala och andra medier.
- Kommunikation med dövblinda och vad man behöver ta hänsyn till i form av språkliga anpassningar, belysning och klädsel.
- Teckenspråkstolkning och tolksituationens påverkan på samtalet.

Teckenspråkiga texter

- Texter för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen.
- Texter som belyser människors livsvillkor, identitets- och livsfrågor.
- Berättande texters uppbyggnad, syfte och form. Centrala teman, olika berättarperspektiv samt miljö- och personbeskrivningar.
- Poetiska texter i form av teckenspråkspoesi. Texternas uppbyggnad, syfte och form.
- Instruerande, informerande, beskrivande och argumenterande texter, till exempel tv-nyheter och arbetsbeskrivningar. Kombinationer av olika texttyper. Texternas uppbyggnad, syfte och form.

Tvåspråkighet

- Likheter och olikheter i texter på svenskt teckenspråk och på svenska, samt översättningar mellan svenskt teckenspråk och svenska.
- Strategier för att växla mellan svenskt teckenspråk och svenska.

- Teckenspråkig informationssökning i olika medier och källor samt genom intervjuer.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar teckenspråkiga källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.
- Att göra sammanställningar av teckenspråkig information med egna formuleringar och ämnesspecifika tecken och begrepp.

Kultur och språk

- Det teckenspråkiga samarbetet i Sverige och i de övriga nordiska länderna.
- Teckenspråken i de nordiska länderna. Andra länders teckenspråk. Internationell teckenkommunikation.
- Teckenspråkets ställning i förhållande till de nationella minoritetsspråken i Sverige.
- Teckenspråkets uttrycksformer inom poesi, scen- och bildkonst från olika delar av världen.
- Dövas och hörselskadades situation i Sverige och världen, historiskt och i nutid.
- Internationella och svenska organisationer och mötesplatser för döva och hörselskadade.